

11. Naloge naj učitelj vedno marljivo in vestno popravlja.

12. Poučuj praktično! Pri mnogih šolah je največja napaka ta, da se učenci mnogo učé, a malo naučé. Hoče li se učenec naučiti govoriti, mora učitelj molčati. Govori li učitelj več časa in neprenehoma, utruji učence, izcrpi jim pazljivost in besede njegove postanejo prazni zvoki. S svojim širokim razlaganjem ne doseže ni toliko, kolikor bi dosegel, ako bi jih samo opozoril, a z druge strani prezre važni cilj pouka; kajti jemlje učencem priložnost, da bi se izrazili o tem, kar so uméli. Ako učitelj preveč govori, učenci malo mislijo in se malo naučé. Mnogi učitelj ima to pogreško, da v svojej navdušenosti neobičajno glasno govori enako razvnetemu pridigarju. Čemu ta krik, ta razvnetost? Hoče li s tem svojo navdušenost, svojo znanost i. t. d. učencem odkriti? Promatraj to svojo pogreško in uvidel bodeš, da s tem ničesar ne dosežeš. Takšna razvnetost je tudi zató negodna, ker kvari zdravje in je užé marsikoga utrápila. Učitelj bodi v svojem govoru in vedéanju miren. Miren, prirojen, navadni govor, resnega značaja in z naglasom posameznih besed in bistro okó, katero pozoruje vsako gibanje učencev, je najboljšé sredstvo za vzbujanje pazljivosti in dobre discipline.

13. Ne trpi, da bi ti učenci pozno v šolo dohajali. Pride li učenec prepozno, ne vprašaj ga nikoli med poukom za vzrok, s tem se trati čas. Ako se je učenec po svoji krivdi zapoznil, sodi mu kazen po končanem pouku. Dohaja li navadno pozno, preiskuj vzroke ter se sporazumi z roditelji. Učenci naj prihajajo v šolo snažni in počesani.

14. Bodi prizanesljiv in varuj se nepravičnih kaznij. Z zapuščenimi, zanemarjenimi in revnimi učenci ravnaj po očetovsko, da jim ne žališ čuta ter da ti ne odrekó spoštovanja. Nasilje vpliva slabo na otročje srce; čim večjo je isto, tem večí biva upor, le proti srčnosti in ljubeznjivosti ni upora in brambe. Komur nestaje ljubezni, potrpežljivosti in vztrajnosti, ta si ne voli učiteljskega stana.

15. Pri čitanju navajaj učence, da čitajo vsi u duhu s čitajočim učencem. Po slabem čitatelju pokliči dobrega, da slišijo razliko slabega in dobrega čitanja. Slabejši učenci naj dohajajo vsaj trikrat na teden prej v šolo, kjer po navodu boljših učencev čitajo. Na višjej stopnji zahtevaj, da ti učenci vsebino berilnih sestavkov v lepem izgovoru in s svojimi besedami pripovedujejo.

16. Pri računstvu poučuj vsestransko in praktično, da si učenci v danem primeru zapopadeno resnico sami iznajdejo, da bi jo pojмили ter o njej soditi mogli. Primeri naj se jemljejo iz znanega obzora učencevega; kajti nič ni za manjše učence suhoparnejše od računanja s samimi števili. Z manjšimi učenci ni dobro vso uro računati; kajti otročja duša ne prenaša preobloženja. V višjih razredih obravnaj z učenci vsako računsko nalogo, še le potem jo daj izdelati na tabli.

17. Da si osvojijo učenci lepo pisavo, skrbi, da ti pišejo vsako nalogo ne samo čedno, temveč tudi kolikor možno po pravilih krasopisnih.

Dvanajst učiteljskih lastnostij.

Spisal **Jakob Dimnik.**

Prva in najpotrebnejša lastnost slehernega dobrega učitelja je ljubezen do otrok. Ljubezen do mladine je v gotovem pomenu etično-praktičen talent učiteljev. Kedor ne ljubi nedolžnih otročičev, naj se ne posveti toli važnemu učiteljskemu stanu, in več koristi človeštvu, če postane navaden dninar, kakor vzgojevalec mladine.

Če hoče strokoven vzgojitelj dobro na otroke vplivati, mora imeti razum za njihov posebni način v nazoru, mišljenji in čutenji. Ta razum se pokaže posebno v tem, če se zna učitelj v otročjih krogih tako obnašati, tako z otroci pogovarjati, da ga lahko razumejo. Bolj ko otroci učitelja umó, bolj ga bodo ljubili in bolj odkritosrčni bodo do njega. Bolj ko pa učitelj spozná svojstvo posameznih vzgojencev, toliko lažje in popolnejše doseže cilj vzreje.

Pedagogičnemu talentu pridružiti se mora pa tudi pedagogičen takt, koja obadva morata biti učitelju užé prirojena, drugače ni sposoben za vzgojevalca mladine.

Poleg teh naravnih, prirojjenih lastnostij morajo pa krasiti dobrega učitelja (učiteljico) tudi še te-le lastnosti:

1. Dar psihologičnega preiskavanja. Zato je vsakemu učitelju potrebno, da se uči dušoslovja in to nekaj zaradi tega, da more natančno spoznati sebe in človeka sploh — po naravi in po njihovih bistvih, nekaj pa tudi zato, da zna z gojencem pravilno po psihologični previdnosti ravnati.

2. Moč, neugodne duševne razmere v svojem notranjem vladati. Mnogo je takih dušnih razmer, pri katerih učitelj silno težavno svoj posel opravlja, ali ga pa še celó zanemarja. Učitelj se mora pa premagovati, da si take razmere takoj iz glave izbije, ko prestopi šolski prag in pred očmi mu mora biti edino le njegov vzvišeni poklic. Pa tudi veselje svoje mora učitelj v šoli skrivati, kajti otroci ne smejo zapaziti ne žalosti in ne veselja učiteljevega.

3. Nagon do vnete in redne delavnosti. Delaven in reden mora biti vsak učitelj, drugače ne doseže svojega smotra. Učiteljeva nemarnost ali lenoba uniči v učencu nagon do delavnosti in marljivosti, in potem gotovo tudi ni povoljnega uspeha pri pouku.

4. Vesela soudeležba nad otročjem veseljem. Če je učitelj vesel nad radostjo svojih učencev, pokaže s tem, da zna pedagogično-ljubeznjiv biti v krogu svojih učencev.

5. Čistost in razložnost v govoru. Skušnja uči, da taki učitelji, ki nimajo visokih študij ali izvrstnih spričeval, ki pa znajo čisto in razumljivo svoje misli izraževati, navadno več uspehov dosežejo, kakor pa učitelji z večjimi študijami, ki pa ne razumejo, kako bi učence vadili najpotrebnejših vednosti.

6. Nagon do naobraževanja samega sebe. Učitelj, ki nima veselja do naobraževanja samega sebe, postane s časom pedagogičen dninar.

7. Prepričanje, da je ljudska šola bistveni pogoj za povzdigo in naobraževanje človeštva.

8. Nravna moč, da se lahko zoprstavi slabemu poželjenju.

9. Osebna čast, ki vse, kar se ne ujema z učiteljskim stanom od sebe odvraca ter si tako prizadeva pridobiti spoštovanje in zaupanje.

10. Ponižnost. Noben stan se ne sme tako zeló prevzetnosti varovati, kakor ravno učiteljski stan. Napihnen, ošaben in prevzeten učitelj je najslabši človek. Tacega učitelja najvišji namen je, vzgojevati zeló učene in na svojo učenost ponosne otroke, iz kojih pa postanejo navadno ničvredni ljudje. In prav ima pedagog, ki pravi: „Meni je ponižen in pobožen učitelj, kojemu je na srci sreča svojih učencev, mnogo ljubši, kakor pa ošaben in zeló učen učitelj, ki vse drugo v svojem srci gojí, le ne ljubezni do svojih učencev.“

11. Ljubezen do národa. Kdor ne ljubi národa, kojega otroke poučuje, kdor ta národ nizko ceni ali še celó zaničuje, kdor mu otroke odteguje s tem, da njim z puhlimi frazami cepi ljubezen do ptujstva, tak učitelj ne zasluži, da se zove učitelj,

ampak izneverjenec, ker národu, med kojim žíví in čegar kruh jé, najdražje zaklade izneverja — in izpodkopava bodočnost njegovo.

12. Pobožnost in bogaboječnost. Kdor hoče dolžnosti učiteljskega stanú vestno izpolnjevati, mora biti tudi sam pobožen, ker drugače ne more izročene mu mladine versko-nravno vzgojevati.

Da si pa učitelj lahko prisvoji teh dvanajst lastnostij, mora pa biti trdnega značaja pa zdravja.

Iz šole za šolo.

Rodovina.

(Glej Praprotnik-ov „Abecednik“ na str. 55!)

Koliko ljudí (oseb) je v vaši hiši (v stanici)? Imenuj jih! Vsi vkup so rodovina. Oče in mati sta stareja od otrok. Kako imenujemo očeta in mater z eno besedo? (Stariši.) Koliko otrok vas je pri vas (pri vas . . .)? Koliko sinov? koliko hčérá? (dva dečka in tri deklice.) Kako jim je imé? Stareji deček je Jože, mlajši pa Jurijče, in deklice so: Marijca, Ana in Nežika. (Imena Jože in Jurijče so deška imena; imena Marijca, Ana in Nežika so pa dekliška imena.) Imenuj še druga deška in dekliška imena! Jože imenuje Jurijčeta svojega brata. Kako imenuje Jurijče Jožeta? Kako pravijo Ana, Marijca in Nežika Jožetu in Jurijčetu? Jože in Jurijče sta Ani, Marijci in Nežiki brata. Kako pravita Jože in Jurijče Marijci, Ani in Nežiki? (Sestre.) Kdo izmej vas ima tudi brate in sestre? Koliko bratov (sester) imaš ti, ti? Kako je tvojemu bratu imé? Koliko je star? Ali je stareji, ali mlajši od tebe? Koliko bratov in sester vas je vkup domá? Koliko bratov in sester je v vaši rodovini?

Pri peči sedí užé zeló star mož (stara žena). Kdo je? (Stari oče, stara mati.) Čegav oče je stari oče? Čegava mati je stara mati? Kako pravite tudi še staremu očetu (stari materi)? (Déd, babica.) Stari oče (stara mati) pravijo otrokom, da smo njihovi vnúki in vnúke. Koliko vnúkov (vnuk) ima vaš stari oče (stara mati)? Kdo izmej vas ima še starega očeta (staro mater)? Čegav oče imajo brata? Kako praviš očetovemu (materinemu) bratu? (Strijec, ujec.) Čegav oče ima sestro? Kako imenuješ očetovo (materino) setro? (Teta.) Strijčevi (ujčevi) otroci so vaši bratranci in sestričine. Vsi ste sorodniki. Vaši stariši še živé. Bodite Bogu hvaležni! Otroci, katerim so oče in mati užé umrli, so sirote. Za pridne sirote skrbí oče nebeški; dá jim dobre ljudi, da skrbé za-nje.

Dobre stariše vam je Bog dal. Ljubijo vas; zato jih lepo ubogajte in tudi ljubite. Stariši skrbé za vas. Oče morajo večkrat trdo delati, da vam príslužijo kruha in vsega, česar potrebujete. Tudi mati skrbé vedno za svoje otroke. Povej, kaj delajo tvoj oče, tvoja mati? Zakaj morajo oče denar príslužiti? Kaj delajo mati zjutraj, o poludne, zvečer? Kaj storé mati, če otroci potrebujejo srajc? Kaj storé mati, če otroci obleko strgajo? Kaj storé mati, če mali otroci jokajo, če jih spat odpravljajo, če se otroci vzbudé? i. t. d. Kaj storé mati, če je kdo v rodovini bolan? Kaj delajo dobri otroci starišem? Kaj slabi? Dobri otroci starišem delajo veselje, slabi pa žalost.

Kaj bodete vi storili?

Vse, kar koli potrebujem
Starši moji mi dajó,
Noč in dan za mé skrbijo
In me var'jejo lepó.